

HAYAT Bilgisi

Derslik

Azərbaycan Respublikasının Dövlət Himni

*Musiqisi Üzeyir Hacıbəylinin,
sözləri Əhməd Cavadındır.*

Azərbaycan! Azərbaycan!
Ey qəhrəman övladın şanlı Vətəni!
Səndən ötrü can verməyə cümlə hazırız!
Səndən ötrü qan tökməyə cümlə qadırız!
Üçrəngli bayrağınla məsud yaşa!
Minlərlə can qurban oldu!
Sinən hər bə meydan oldu!
Hüququndan keçən əsgər,
Hərə bir qəhrəman oldu!

Sən olasan gülüstan,
Sənə hər an can qurban!
Sənə min bir məhəbbət
Sinəmdə tutmuş məkan!

Namusunu hifz etməyə,
Bayrağını yüksəltməyə
Cümlə gənclər müştəqdir!
Şanlı Vətən! Şanlı Vətən!
Azərbaycan! Azərbaycan!

HEYDƏR ƏLİYEV
AZƏRBAYCAN XALQININ ÜMUMMİLLİ LİDERİ

GÜLƏR MEHDİYEVA
AYGÜN HƏŞİMOVA

Ümumtəhsil
məktəblərinin

1-ci sinfi üçün

Həyat bilgisi

fənni üzrə **DƏRSLİK**

Bu nəşrlə bağlı irad və təkliflərinizi
aspoligraf.ltd@gmail.com və derslik@edu.gov.az
elektron ünvanlarına göndərməyiniz xahiş olunur.
Əməkdaşlığa görə əvvəlcədən təşəkkür edirik!

TƏBİƏT VƏ BİZ

1. Canlılar və cansızlar..... 6
2. Heyvanlar8
3. Bizi əhatə edən təbiət.....10
4. Ətraf mühit.....12
- Özünüzü yoxlayın.....14

VƏTƏNİMİZ

15. Azərbaycanın dövlət rəmzləri.....40
16. Azərbaycan – Odlar Yurdu ..42
17. Azərbaycan pulu44
18. Ölkəmizdə dinlər46
- Özünüzü yoxlayın.....48

TƏBİƏT HADISƏLƏRİ

5. Gecə və gündüz 16
6. Yaz.....18
7. Yay..... 20
8. Payız..... 22
9. Qış24
- Özünüzü yoxlayın.....26

SAĞLAMLIĞIMIZ

19. Təmizkar olaq50
20. Yuxu və istirahət52
21. Qidalarımız.....54
22. Düzgün qidalanaq.....56
- Özünüzü yoxlayın.....58

ƏTRAFIMIZDAKI İNSANLAR

10. Siz və dostlarınız.....28
11. Ailə 30
12. Kollektiv32
13. Ünsiyyət.....34
14. Hüquqlarımız və vəzifələrimiz.....36
- Özünüzü yoxlayın.....38

TƏHLÜKƏSİZLİYİMİZ

23. Evdə60
24. Həyətdə və küçədə62
25. Yolda və nəqliyyatda.....64
26. Təbii fəvqəladə hadisələr66
27. Qəza baş verərsə68
- Özünüzü yoxlayın70

İstifadə olunmuş ədəbiyyat71

Gəlin düşünək

Sizin bələdçiləriniz

Öyrəndik

Tapmaca

Əlavə maraqlı məlumat

Yadda saxla

Təbiət və biz

1. CANLILAR VƏ CANSIZLAR

Ətraf aləmdə gördüyünüz hər şey **canlı** və **cansızlara** ayrılır.

Şəkildə nələri
görürsünüz?

Burada hansı
canlılar var?

Bəs hansı
cansızlar var?

Canlıları
cansızlardan
necə
ayırdınız?

Qida
canlılara nə üçün
lazımdır?

Canlıların daha
nələrə ehtiyacı
var?

Bu şəkillər nəyi
göstərir?

Uyğunluğu tapıb
şəkilləri birləşdirin.

Bəs onların fərqi
nədir?

Cansızlardan fərqli olaraq canlılar tənəffüs edir, qidalanır, böyüyür. Ona görə də canlıların havaya, suya, qidaya və Günəşə ehtiyacı var.

2. HEYVANLAR

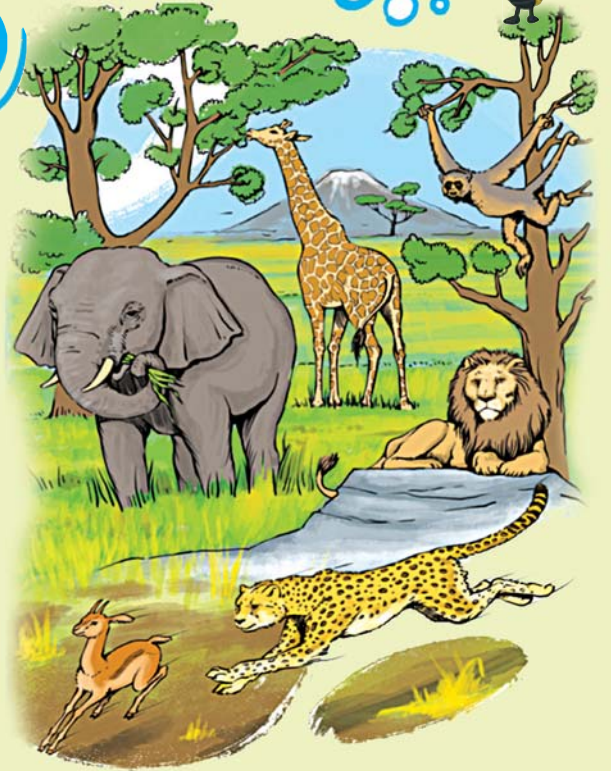

Heyvanlar çox müxtəlifdir.

Bunlar hansı heyvanlardır?
Onlar harada yaşayırlar?

Gördüyünüz heyvanlardan hansı otlayan, hansı yırtıcıdır?

Ayı ətdən başqa armud və bal yeməyi də sevir.

Şəkillərdəki heyvanların yaşadığı yerlər necə fərqlənir?

İnsanlar bu
heyvanları nə
üçün bəsləyirlər?

Bu məhsullar
hansı ev heyvanlarından
alınır? Çərçivələri uyğun
rənglərlə rəngləyin.

Vəhşi heyvanlar meşələrdə, çöllərdə yaşayırlar. Ev heyvanlarını isə insanlar bəsləyib çoxaldırlar. Onların insanlara çox faydası var.

3. BİZİ ƏHATƏ EDƏN TƏBİƏT

Təbiətdə *dağlar, təpələr, çaylar, göllər* vardır.

Şəkildə nə
görürsünüz?

Dağ, təpə və düzənlik
bir-birindən necə
fərqlənir?

Oğlan balığı
harada tutur?

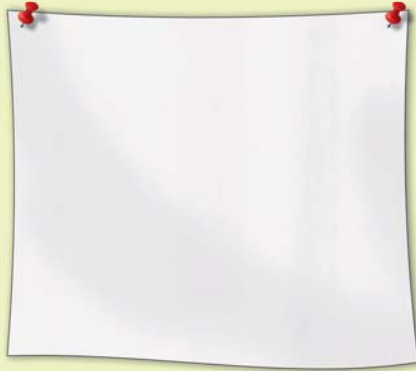
Qayıq harada
üzür?

Çayla gölün
fərqi nədir?

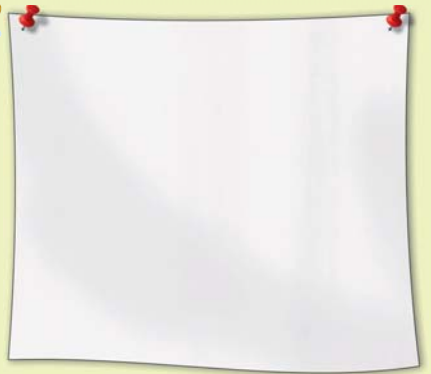

Tapmacaları
cavablandırıb
rəsmini çəkin.

1. Dağdan gəlir,
Daşdan gəlir,
Nə yorulur,
Nə dincəlir.

2. Ayaqları yerdədir,
Başı buluda dəyir.

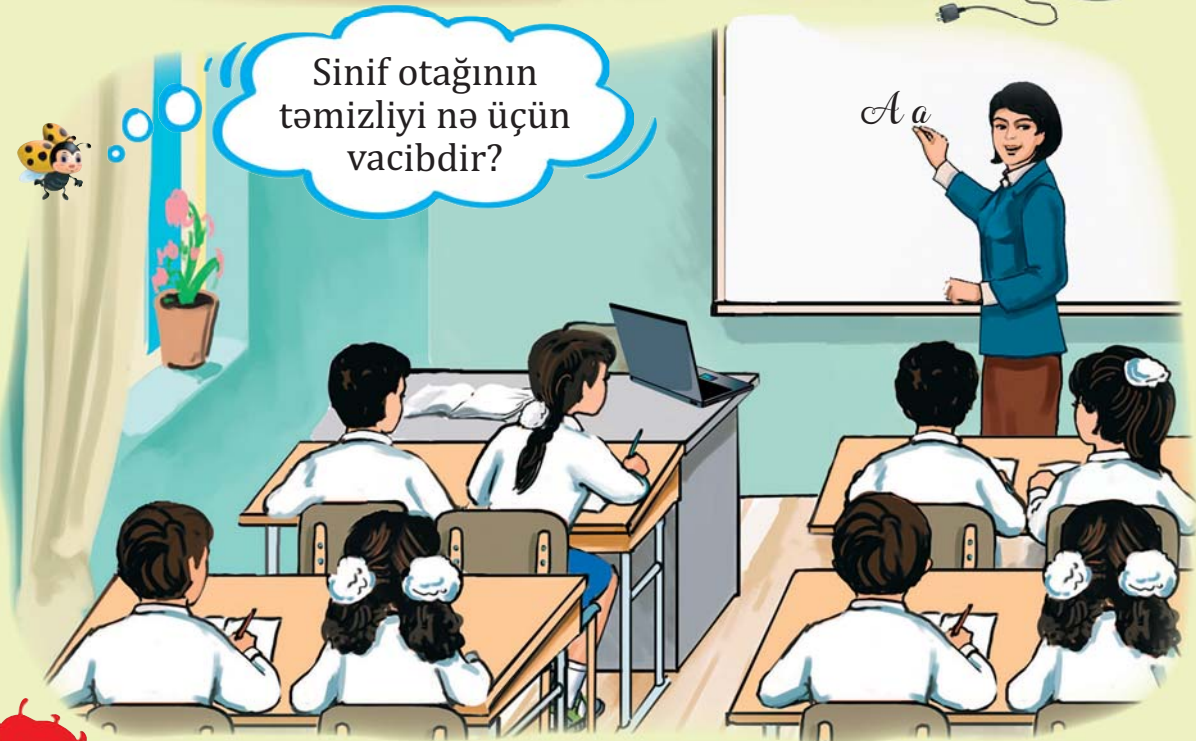

Dağ hündür, təpə alçaq olur. Çay axır, göl isə axmır.

4. ƏTRAF MÜHİT

Günün bir hissəsini evdə, bir hissəsini məktəbdə keçirirsiniz. Boş vaxtlarınızda parkda, həyətdə oynayırırsınız.

Həyətin və
küçənin
təmizliyini necə
qorumaq olar?

Ətrafı təmiz
saxlamasaq,
nə baş verər?

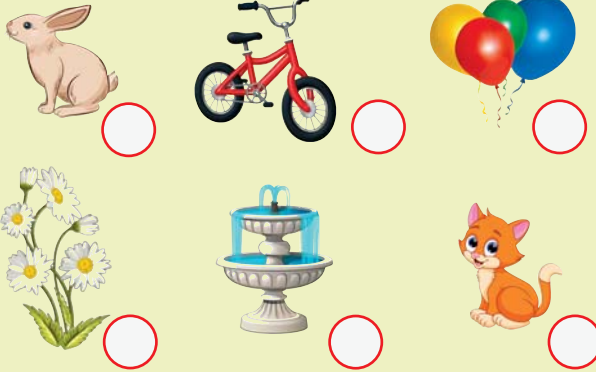
Bunlardan
hansı ətrafın çirklənmə-
sinə səbəb olur?
Seçiminizi izah edin.

Evimiz, həyətimiz, küçəmiz, sinif otağımız bizi əhatə edən mühitdir. Bu mühiti təmiz və səliqəli saxlamaq bizim borcumuzdur.

ÖZÜNÜZÜ YOXLAYIN

1. Canlıları qırmızı, cansızları sarı rənglə rəngləyin.

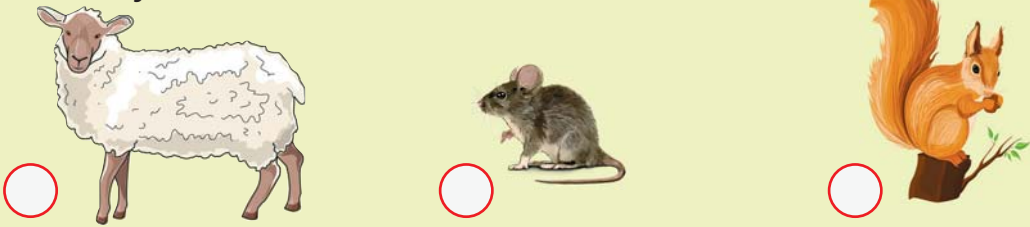
2. Uyğunluğu müəyyən edib xətlərlə birləşdirin.

3. Dağı və çayı seçib işarələyin.

4. Hansı ev heyvanıdır?

5. Otyeyən heyvanları yaşıl, ətyeyən heyvanları qırmızı rənglə rəngləyin.

Təbiət hadisələri

5. GECƏ VƏ GÜNDÜZ

Gün gecə və gündüzdən ibarətdir. Yayda gündüzlər, qışda isə gecələr uzun olur.

Şəkildə gördüklərinizi danışın.

Gün hansı hissələrə bölünür?

Gecə ilə gündüz bir-birindən necə fərqlənir?

Bizim ölkədə gecə olanda bəzi ölkələrdə səhər, bizdə səhər olanda bəzi ölkələrdə gecə olur.

Şəkillər arasında hansı fərqlər var?

Siz gün ərzində hansı işləri görürsünüz?

səhər

günorta

axşam

gecə

Şəkillərdə günün hansı vaxtı olduğunu tapıb uyğun rənglə rəngləyin.

Biz səhər oyanır, məktəbə gedir, günorta evə qayıdıb nahar edirik. Axşam ailəməzlə birlikdə vaxt keçirir, şam edirik.

6. YAZ

Yaz ilin dörd fəslindən biridir. *Mart, aprel, may* yaz aylarıdır.

Yazda təbiətdə hansı dəyişikliklər baş verir?

Yaz fəslinin payızla oxşar və fərqli cəhətlərini söyləyin.

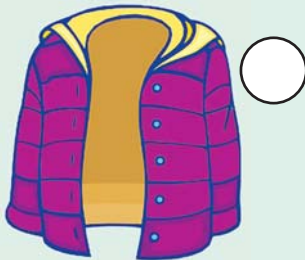
Tapmacanın cavabını xanalara yazın.

Bağda uçar səhər-səhər,
Verər bizə yazdan xəbər.

Yazda
hansı işlər
görülür?

Yaz geyimlərini
seçib işarələyin.

Yaz fəslində hava istiləşməyə başlayır, ağaclar tumurcuqlayır. Tarlalarda əkin başlanır.

7. YAY

Yazdan sonra yay fəsli gəlir. *İyun, iyul, avqust* yay aylarıdır.

Yay başqa fəsillərdən hansı xüsusiyyətləri ilə fərqlənir?

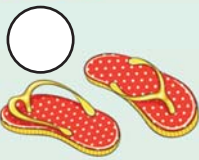
Yayda insanlar necə dincəlirlər?

Yayda hansı işlər görülür?

Uşaqlar nənə və babaya hansı işlərdə kömək edirlər?

Yay geyimləri hansılardır?
Seçib işarələyin.

Yay ən isti fəsildir. Yayda məktəblilər tətillə çıxırlar. İnsanlar yayda qış üçün hazırlıq görürlər.

8. PAYIZ

Yaydan sonra payız fəsli gəlir. *Sentyabr, oktyabr, noyabr* payız aylarıdır.

Payızda təbiətdə hansı dəyişikliklər baş verir?

Payızda quşlar niyə isti yerlərə uçurlar?

Payızda hansı işlər
görülür?

Payız
geyimlərinə nələr
aidir?

Payız
meyvələrini
rəngləyin.

Payızda havalar sərinləşir. Tez-tez yağışlar yağır. Bəzi quşlar isti
ölkələrə köçür.

9. QIŞ

Payızı qış fəsli əvəz edir. *Dekabr, yanvar, fevral* qış aylarıdır.

Şəklə əsasən
qış fəslinin əlamətlərini
söyləyin.

Bu fəsildə
heyvanların
yem tapması
niyə çətinləşir?

Qışda uşaqlar necə
əylənirlər?

İnsanlar qışda hansı
geyimlərdən istifadə
edirlər?

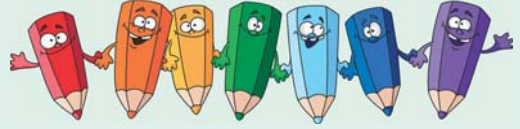
Qışda heyvanlar
soyuqdan necə
qorunurlar?

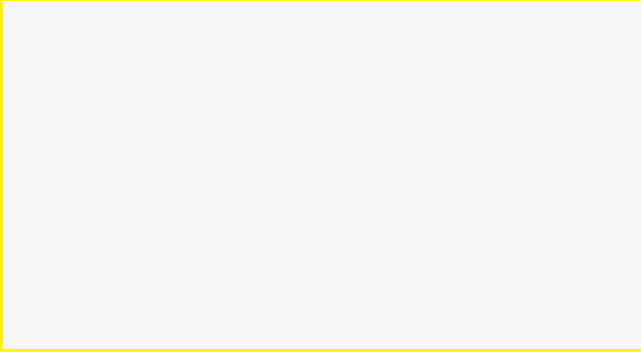
Bir çox heyvanlar
yuvalarına çəkilib
qışın çox hissəsini
yatırlar.

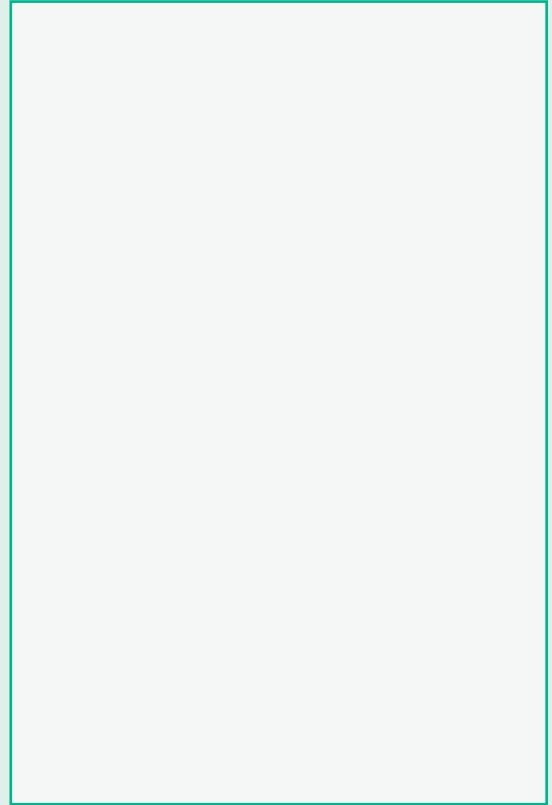
Tapmacaların
cavabını tapıb
şəklini çəkin.

İki kürküm var,
On qardaşa çatar.
Bunu kim tapar?

Yun idi qoyunun belində,
Yumaq oldu nənəmin əlində.
Sonra da naxışlı geyim oldu,
Dolandı boynuma, mənim oldu.

Qış ilin ən soyuq fəslidir. Qışda heyvanların yem tapması
çətinləşir. Qışda təbiət dincəlir.

ÖZÜNÜZÜ YOXLAYIN

1. Şəkillərə uyğun günün hansı vaxtları olduğunu tapıb səhəri sarı, günortanı qırmızı, gecəni göy rənglə rəngləyin.

2. Qış fəslini seçib işarələyin.

3. Hansı geyimlər payız fəslinə uyğundur?

4. Bu meyvələrdən hansı yayda yetişmir?

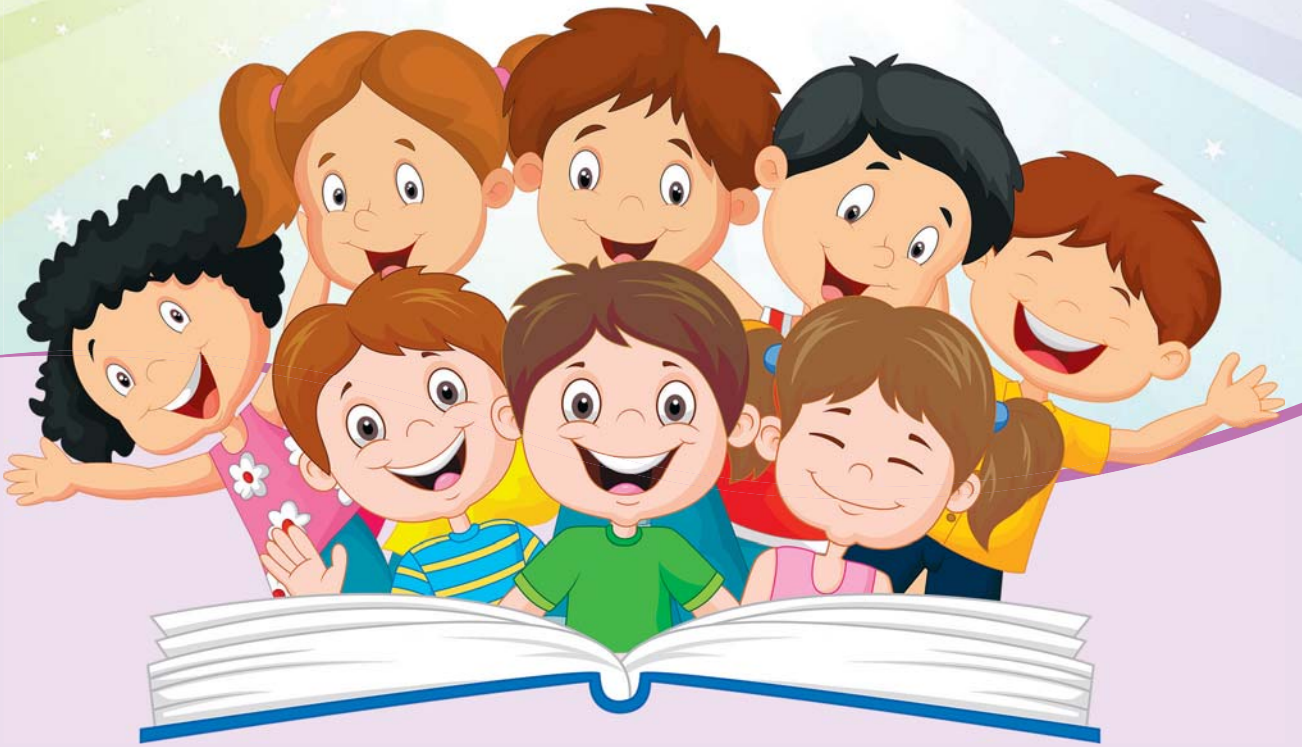

5. Yazdan xəbər verən quşu seçin.

Ətrafımızdakı insanlar

10. SİZ VƏ DOSTLARINIZ

Siz həm övlad, həm dost, həm də sinif yoldaşısınız.

Şəkildə
gördüklərinizi
danışın.

Siz öz dostlarınızla
hansı oyunları
oynayırsınız?

İnsana dost nə üçün
lazımdır?

Qız yaxşı
nəticə
əldə edən
rəfiqəsinə
niyə
əsəbi baxır?

Onun
münasibəti
əslində necə
olmalıdır?

Bu uşaqlar bir-
biri ilə necə davra-
nırlar? Onlar
buna necə nail
olublar?

Sizcə, dostda hansı
keyfiyyətlər
olmalıdır?

Yaxşı
keyfiyyətləri
göstərən sözləri
seçib işarələyin.

düzlük

xəbərçilik

çalışqanlıq

yalançılıq

səmimilik

paxıllıq

Yaxşı insan mehriban, səmimi, çalışqan olur. Yaxşı insan
yaxşı dostdur. Paxıllıq, xəbərçilik, yalançılıq pis keyfiyyətlərdir.

11. Ailə

Ata, ana, bacı, qardaş bir ailənin üzvləridir.

Şəkildə hansı ailə
üzvlərini
görürsünüz?

Ailədə daha
kimlər ola
bilər?

Ailə üzvləri bir-
birinin qayğısına
necə qalırlar?

Ailə üzvlərinizə
hansı işlərdə
kömək edirsiniz?

Tapmacaların
cavabını
çərçivələrə yazın.

1. Doğulan gündən,
Qoymayır gözdən.
Dəcəl olsa da,
İncimir bizdən.

2. Hamımızın böyüyüdür,
Saçı-saqqalı ağdır.
Nəvəsi ilə qürurlanır,
Deyir: "Balam qoçaqdır!"

3. Hər gün bizimlə oynayır,
Axşam işdən gələndə.
Hamımızın üzü gülər
O, "Afərin!" deyəndə.

4. Anamızın anasıdır,
Qayğıkeş, mehribandır.
Ondan çox şey öyrənirik,
Bizə əziz insandır.

Ailə doğma insanların birliyidir. Ailə üzvləri hər işdə bir-birlərinə kömək etməlidirlər.

12. KOLLEKTİV

Kollektivdə insanlar işləri birlikdə görürlər.

Şəkillərdə hansı
kollektivləri
görürsünüz?

Bu oyunu
təklildə
oynamaq
olarmı?

Birlikdə
oynanılan daha
hansı oyunları
bilirsiniz?

Tapşırığı
qrupda, yoxsa fərdi
həll etmək asandır?
Nə üçün?

Bu binanı
təklidə tez tikmək
olar, yoxsa kollektiv
şəkildə?
Nə üçün?

Turpu
çıxarmaqda babaya
kömək edənləri seçib
ardıcıl sıralayın.

“Turp”
nağılını
AİLƏ və
KOLLEKTİV
mövzuları
ilə əlaqə-
ləndirin.

Kollektiv birlik deməkdir. Hər işi birlikdə görmək daha
asandır. Güc birlikdədir.

13. ÜNSİYYƏT

İnsanlar salamlaşır, söhbət edirlər. Bu, **ünsiyyətdir**.

Tanışlarla
qarşılaşanda bir-
birinizə nə
deyirsiniz?

Bəs
ayrılarkən nə
söyləyirsiniz?

Sizə
kömək edən
şəxsə nə
deməlisiniz?

Kimdənsə kömək
istəyəndə ona necə
müraciət etmək
lazımdır?

Sizcə, bu uşaqlar
nə söyləyirlər?
Sözləri yazın.

Daha hansı
nitq etiketlərindən
istifadə edilir?

İnsanlar
nə üçün nitq
etiketlərindən istifadə
edirlər?

Ünsiyyət zamanı nitq etiketlərindən istifadə etmək lazımdır.
Bu, insanlar arasında xoş münasibətlər yaradır.

14. HÜQUQLARIMIZ VƏ VƏZİFƏLƏRİMİZ

Hər bir uşağın hüquqları və vəzifələri vardır.

Şəkillərdə
uşaqların hansı
hüquqları əks
olunub?

Hansı uşaq
məktəb
qaydalarına əməl
etmir?

Düzgün olanların qarşısında
"+", yanlış olanların
qarşısında "-" işarəsi qoyun.

- ☐ Dərslikləri səliqəli, sinif otağını
təmiz saxlayırıq;
- ☐ Dərsə istədiyimiz vaxtda gəlirik;
- ☐ Məktəbin avadanlıqlarından düzgün
istifadə edirik;
- ☐ Məktəbə istədiyimiz geyimdə gəlirik.

Uşaqların təhsil almaq, sağlamlığını qorumaq, istirahət etmək hüquqları vardır. Onların məktəbdəki vəzifəsi isə məktəb qaydalarına əməl etməkdir.

ÖZÜNÜZÜ YOXLAYIN

1. Bunlardan hansı idman kollektividir?

2. Hansı şəkildə ailə təsvir olunub?

3. Sağlamlığınızı kim qoruyur?

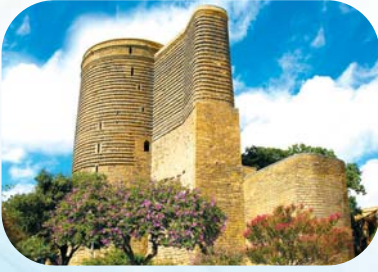

4. Hansı şəkil məktəb qaydalarına uyğun deyil?

5. Hansı şəkildə uşaq nəzakətlidir?

Vətənimiz

15. AZƏRBAYCANIN DÖVLƏT RƏMZLƏRİ

Bayraq, himn, gerb dövlət rəmzləridir. Ölkələr hər yerdə bu rəmzlərlə tanınır.

Azərbaycan
bayrağında nə
təsvir olunub?

Gerbimizdə
hansı
təsvirlər var?

Bu, Azərbaycanın
xəritəsidir. Xəritədəki
hansı dənizdir?

Dövlət himnimiz
nə zaman
oxunur?

Dövlət bayrağı
nə üçün hündür
yerlərdən asılır?

Dövlət rəmzlərinə
hörmət etmək nə üçün
hamımızın borcu
sayılır?

Rənglərin köməyi ilə
hərfləri oxların göstərdiyi
istiqamətdə oxuyub
xanalara yazın.

B K R H N !

Məhəmməd Əmin Rəsulzadə

Bayrağımızı ən uca yerlərdən asır, himnimiz oxunarkən
ayağa qalxıb düz dayanırıq. Dövlət rəmzlərinə hörmət etmək
hamımızın borcudur.

16. AZƏRBAYCAN – ODLAR YURDU

Bayrağımızdakı, gerbimizdəki **simvolların** hər birinin mənası var.

Azərbaycan Respublikasının Dövlət bayrağında üç rəng var. Bunlardan:

mavi zolaq türkçülüüyü göstərir;

qırmızı zolaq insan hüquqlarını və mədəniyyəti ifadə edir;

yaşıl zolaq islam dininə işarədir.

Aypara və səkkizguşəli ulduz Ayın və Günəşin simvoludur.

Gerbimizdə:

qalxan müdafiə simvoludur;

mavi, qırmızı və yaşıl rənglər Azərbaycan bayrağındakı mənalara ifadə edir;

səkkizguşəli ulduzun mərkəzində alov təsviri “Odlar Yurdu” Azərbaycanı ifadə edir;

palıd budağı uzunömürlülük və möhkəmlik deməkdir;

sünbül bolluq, bərəkət deməkdir.

Bu bayramlar
haqqında
nə bilirsiniz?

Siz də Dövlət
Bayrağı Gününe
həsr olunmuş
açıqça düzəldin.

Azərbaycan insan hüquqlarını qoruyan, bütün dinlərə hörmət edən mədəni ölkədir. Vətənimiz bizim üçün Ay, Günəş kimi həmişə ucadır. Yurdumuz uzunömürlü və bərəkətlidir.

17. AZƏRBAYCAN PULU

Ölkəmizdə *kağız və metal pullardan* istifadə edilir.

Şəkildə gördüyünüz pulların fərqlərini izah edin.

Azərbaycanın pulu necə adlanır?

Azərbaycanın xəritəsi nə üçün pulların hamısında təsvir edilib?

Azərbaycan pulları üzərində hansı təsvirlər var?

Pul insanlara nə üçün lazımdır?

Şəkildə gördüyünüz oğlan nə edir?

Ev üçün bazarlıq
edərkən əvvəlcə
nələri almaq
lazımdır?

Pulu lazımsız
şeylərə
xərcləmək
nəyə səbəb ola
bilir?

Pulları dəyərinin
artmasına görə
nömrələyin.

Pulumuzun adı Azərbaycan manatıdır. Pulla ərzaq, geyim alır, işlətdiyimiz qazın, suyun, işığın haqqını ödəyirik. Pulu lazımsız şeylərə xərcləmək olmaz.

18. ÖLKƏMİZDƏ DİNLƏR

Azərbaycanda *islam, xristian, yəhudi* dinlərinə mənsub insanlar yaşayırlar.

Məscidə kimlər və nə üçün gedirlər?

Məscid

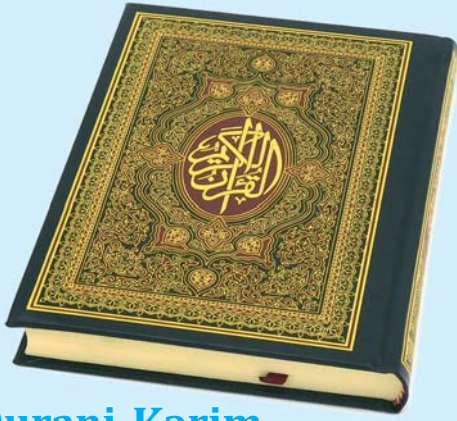
Xristianlar kilsədə, yəhudilər sinaqoqda ibadət edirlər.

Kilsə

Sinaqoq

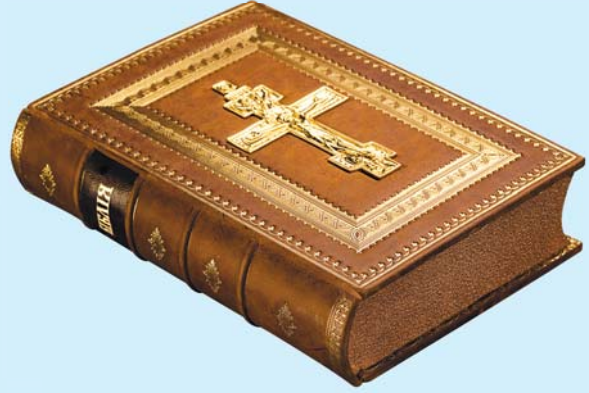

Qurani-Kərim

Qurani-Kərim hansı
dinin müqəddəs
kitabıdır?

Bu kitablardan
hansının xristianlara,
hansının yəhudilərə aid
olduğunu necə
bilmək olar?

Bibliya

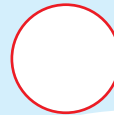
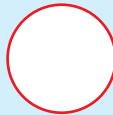
Ramazan və
Qurban bayramları
hansı dinə aiddir ?

Tövrat

İslam dininə aid işarə hansıdır?

Azərbaycan çoxdinli ölkədir. Azərbaycanda fərqli dinlərə
mənsub insanlar birgə və dinc yaşayırlar.

ÖZÜNÜZÜ YOXLAYIN

1. Azərbaycanın bayrağı hansıdır?

☐☐☐

2. Azərbaycanın gerbində bu təsvirlərdən hansı yoxdur?

☐☐☐

3. Himnimiz oxunarkən necə dayanmaq lazımdır?

☐☐☐

4. Azərbaycan pulu üzərində bu musiqi alətlərindən hansının şəkli var?

☐☐☐

5. Bu açıqçalardan hansı Dövlət Bayrağı Gününə aiddir?

☐☐☐

Sağlamlığımız

19. TƏMİZKAR OLAQ

Təmizlik sağlamlığın vacib şərtlərindən biridir.

Gün ərzində əllərinizi
neçə dəfə və nə
zaman yuyursunuz?

Dışlərinizi niyə
hər gün
fırçalayırsınız?

Əlləri sabunla yumaq
insanı xəstələnməkdən
necə qoruyur?

Çirkli dırnaqlar
sağlamlıq üçün
necə təhlükə
yaradır?

TƏMİZLİK

Səhər durunca,
Əlimdə fırça
Sildim dişimi,
Bildim işimi.
İnanmırsan, bax,
Dişim ağappaq.
Üstüm tərtəmiz,
Bax, beləyik biz!

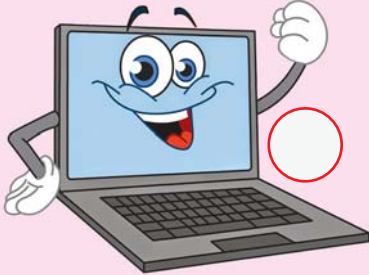
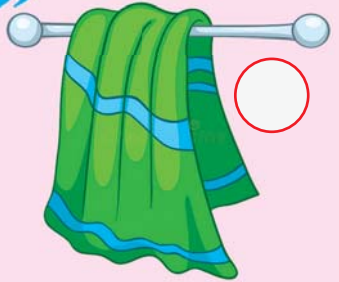
Abdulla Şaiq

Meyvə-tərəvəzi
yeməzdən qabaq
niyə yuyurlar?

Təmizlik
əşyalarını seçib
işarələyin.

Sağlamlığı qorumaq üçün təmizkar olmaq lazımdır.

20. YUXU VƏ İSTİRAHƏT

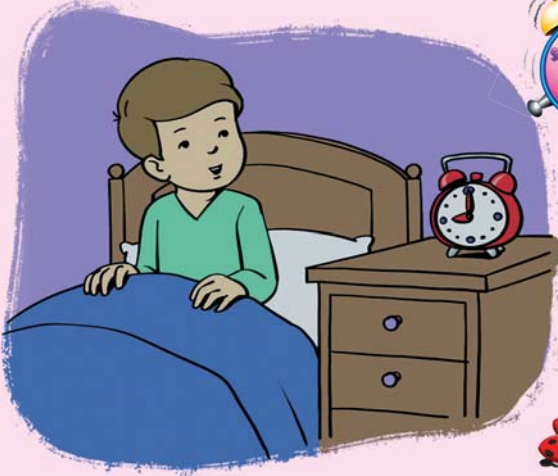
Açıq havada oynamaq, yuxu rejimi və istirahət də sağlamlığı qorumağın əsas şərtlərindəndir.

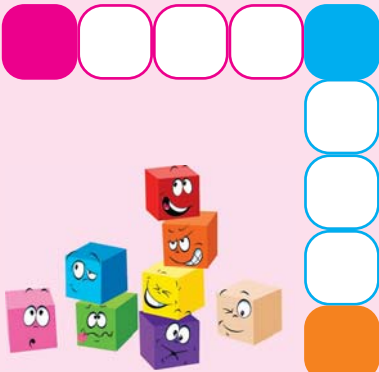
İdman sağlamlığa
necə kömək edir?

Kompüter,
planşet, telefonla
çox oynamaq
sağlamliğa necə
ziyan vura bilər?

Yuxu rejimi sağ-
lamliğa necə
kömək edə bilər?

Çaynvordu həll
edin, rəngli xanalarda
sağlamliğin şərtlərindən
birini oxuyun.

1. Yeddi günə bərabər vaxt ölçüsü;
2. Vətəni qoruyan;
3. Taxtanı yonmaq üçün alət;
4. Əlləri soyuqdan qoruyan geyim;
5. Xristianların ibadət yeri;
6. Kolbasa hazırlamaq üçün əsas ərzaq;
7. Futbol oynamaq üçün idman əşyası.

Sağlamliğı qorumaq üçün yuxu rejiminə əməl etmək
vacibdir. Təmiz havada gəzmək, kompüter, planşet və
telefonla az vaxt keçirmək lazımdır.

21. QIDALARIMIZ

Qəbul etdiyi qidalar da insanın sağlam olmasına kömək edir.

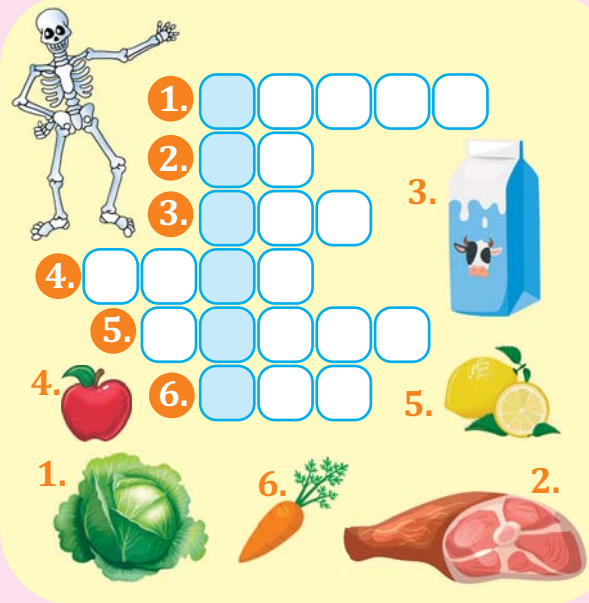
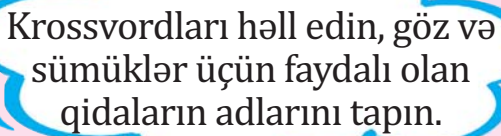
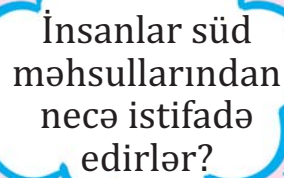
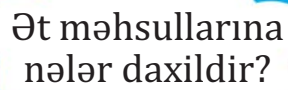
Niyə hər gün meyvə
yemək məsləhət
görülür?

Tərəvəzin
sağlamlığa
faydası nədir?

Şəkildə gördüyünüz
tərəvəzləri və onlardan
hazırlanan yeməkləri
sadalayın.

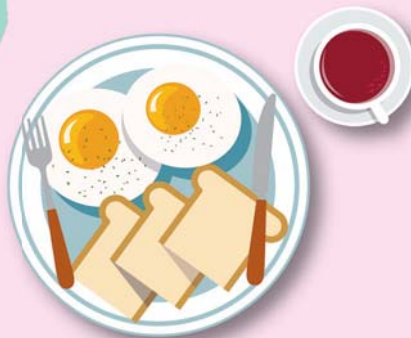

22. DÜZGÜN QIDALANAQ

Gün ərzində düzgün qidalanmaq sağlamlığı qorumağın vacib şərtidir.

Səhər yeməyi süfrəsində hansı qidalar ola bilər?

Sizcə, meyvə və meyvə şirəsinin qəbulu günün hansı vaxtlarında daha faydalıdır?

Uşaqların həvəslə
gözlədiyi bu yeməklər
günün hansı vaxtında
yeyilir?

Sizcə, şorbanı nə
zaman yemək
faydalıdır?

Şam yeməyində
nə üçün yüngül
yeməklər məsləhət
görülür?

Bu qidalardan hansı
səhər yeməyi
üçündür?

Biz gün ərzində bir neçə dəfə qida qəbul edirik. Qidaların
hər birinin qəbuledilmə vaxtı var. Buna əməl etmək vacibdir.
Bu həm sağlamlıq, həm də qidalanma mədəniyyətidir.

ÖZÜNÜZÜ YOXLAYIN

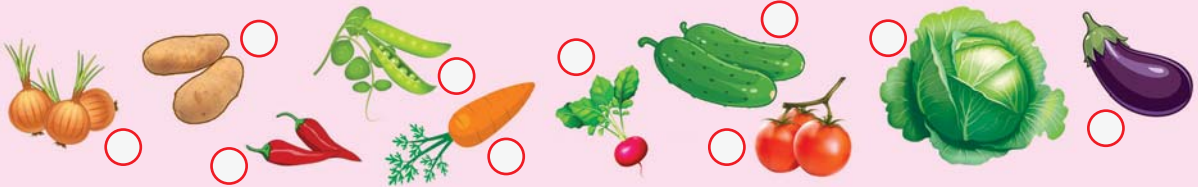
1. Bu uşaqlardan hansı səhvə yol verir? Onun səhvi nədir?
Fikirlərinizi yazın.

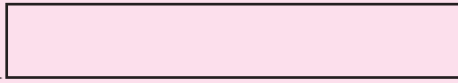
2. Bu saatlardan hansı uşağın istirahət vaxtını göstərir?

3. Hansı tərəvəzlər bişirilmədən yeyilməz?

4. Boş xananın yerinə hansı şəkil olmalıdır? Həmin məhsulun adını boş xanaya yazın.

5. Sağlam olmaq üçün hansı qidaları daha çox qəbul etməliyik?

Təhlükəsizliyimiz

23. EVDƏ

Hər bir evdə müxtəlif cihaz və alətlər var. Bu əşyalar insanların həyatını yüngülləşdirir.

Evinizdə hansı alətlərdən istifadə olunur?

Kəsici və deşici alətlərdən necə istifadə etmək lazımdır?

Evdə hansı elektrik cihazlarından istifadə edilir?

Uşaqlar elektrik cihazlarından nə üçün böyüklərin nəzarəti altında istifadə etməlidirlər?

Evdə tək olduğunuz
zaman tanımadığınız insanlar
sizdən qapını açmağı xahiş edərsə,
necə hərəkət edərsiniz?
Nə üçün?

Uşaqların səhvi
nədədir və bu
səhvlər nəyə səbəb
ola bilər?

Uşaqlar evdəki cihazlardan və alətlərdən böyüklərin
nəzarəti altında istifadə etməlidirlər. Kibritlə oynamaq
olmaz!

24. Həyatda və küçədə

Küçənizdə hərəkət edir, həyatınızda oynayırırsınız.

Şəkillərdə
gördüklərinizi
danışın.

Sizcə, həyatda
oynayan bu uşaqlardan
hansıları səhv
hərəkət edir?

Heyvanları nə
üçün incitmək
olmaz?

Evinizin
ətrafında nələr
var? Küçənizi
təsvir edin.

Küçənizi yaxşı
tanımaq sizə
nə üçün
lazımdır?

Tanımadığınız insan-
larla danışmaq nə üçün
təhlükəli ola bilər?

Sahibsiz qutu və bağ-
lamalara niyə
toxunmaq olmaz?

Bu uşaqlar
həyatları üçün hansı
təhlükəni
yaratırlar?

Həyətdən uzağa getmək, yad insanlarla ünsiyyətə girmək
olmaz. Naməlum əşyalara, heyvanlara, göbələklərə toxunmaq
həyat üçün təhlükəli ola bilər.

25. YOLDA VƏ NƏQLİYYATDA

İnsanlar bir yerdən başqa yerə getmək üçün **nəqliyyatdan** istifadə edirlər. Avtomobil ən çox istifadə olunan nəqliyyat vasitəsidir.

Başqa hansı nəqliyyat vasitələrini tanıyırsınız?

Bu qadın hara enir?
Nə üçün?

Bu ağ zolaqlar avtomobillər üçündür, yoxsa piyadalar üçün?

Şəkildəki svetoforlardan hansıları piyadalar üçündür?

Svetofordakı rənglərin mənasını necə izah edə bilərsiniz?

Tapmacanın cavabını xanalara yazın.

Üç gözü var,
Üç sözü:
Biri deyir– Dayan!
Biri deyir– Hazırlaş!
Biri deyir– Keç!

Bu uşaqqlar
nəqliyyatda davra-
niş qaydalarına necə
əməl edirlər?

İşarələrin mə-
nasını necə izah edə
bilərsiniz?

Hamı bu oğlana
niyə narazılıqla
baxır?

Yol hərəkəti qaydalarına aid nişanları seçin.

Yol hərəkəti qaydaları və yol nişanları insanların təhlükəsizliyi üçündür. Bu qaydalara əməl etmək vacibdir.

26. TƏBİİ FÖVQƏLADƏ HADİSƏLƏR

Təbiət hadisələri bəzən dağıdıcı olur. Bu cür hadisələrə *təbii fəvqəladə hadisələr* deyirlər.

Zəlzələ zamanı özünü necə qoruya bilərsiniz?

Zəlzələ
zamanı nə
baş verir?

Sizcə, zəlzələnin baş
verməsi insanlardan
asıldırmı?

Zəlzələ zamanı,
pilləkənə, eyvana
çıxmaq və liftə
minmək **OLMAZ**.

Aşağıdakı şəkillərdə təbii
fövqəladə hadisələrdən **subasma**,
torpaq sürüşməsi, **güclü külək**
göstərilmişdir. Hər şəklın altından
hadisənin adını yazın.

Zəlzələ, subasma, sürüşmə, güclü külək təbii fəvqəladə
hadisələrdir. Belə hadisələr insanlara və ətrafa ziyan vurur.

27. QƏZA BAŞ VERƏRSƏ

Bəzən gözlənilməz qəzalar baş verir. Bu zaman xilas-
edicilər, yanğınsöndürənlər köməyə gəlirlər.

Yanğın
hadisələri
nə üçün
baş verir?

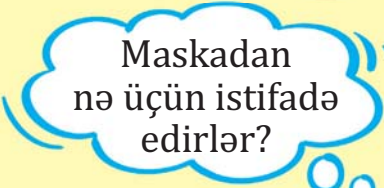

Yanğın zamanı
necə hərəkət
etmək lazımdır?

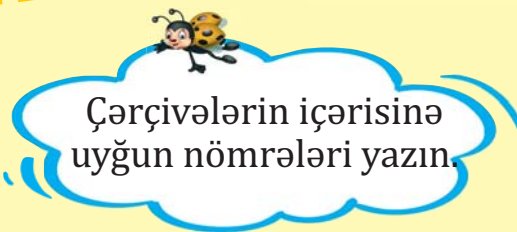

Bu balon
nədən ötrüdür?

Maskadan
nə üçün istifadə
edirlər?

Çərçivələrin içərisinə
uyğun nömrələri yazın.

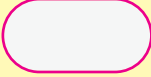
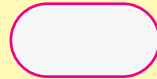

101 - Yanğın-
söndürmə
xidməti

102 - Polis

103 - Təcili
yardım

112 - Fövqəladə
hallar

Qəza baş verərsə, uyğun nömrələrə zəng vurub xəbər vermək, xilasedicilər gələnə qədər özünü mühafizə qaydalarına əməl etmək lazımdır .

ÖZÜNÜZÜ YOXLAYIN

1. Bu uşaqların səhvi nədir? Fikrinizi qeyd edin.

2. Hansı uşaqlar həyətdə oyun zamanı düzgün davranır?

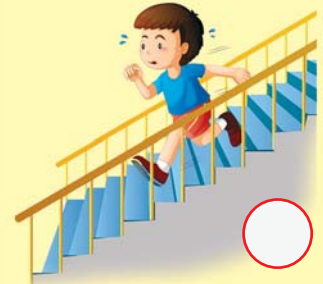
3. Svetoforun hansı işarəsi "Dayan!" əmrini verir?

4. Hansı şəkil nəqliyyatda davranış qaydalarına uyğundur?

5. Zəlzələ baş verərkən nə etmək lazımdır?

İstifadə olunmuş ədəbiyyat

Azərbaycan dilində

1. **Aynur Bünyatova, Sevinc Əmirova.** Yeni, sağlam təhsil texnologiyalarının kiçik məktəblilərin idrak və emosional-iradi proseslərinə təsiri. "Psixologiya" elmi-praktik jurnal. 2017 №3
2. **Bibixanım İbadova.** Kurikulum üzrə mütəxəssisin fikirləri. Kurikulum jurnalı, 2013 №2
3. "Dərslik necə olmalıdır?". Bakı, 2003
4. Fəal interaktiv təlim. Müəllim üçün vəsait. **Z.A.Veysova.** Birləşmiş Millətlər Təşkilatının Uşaq Fondu (UNICEF)
5. **Həmzəyev M.Ə.** Yaş və pedaqoji psixologiyanın əsasları. Bakı, 2003
6. Hər suala bir cavab. Ensiklopedik toplusu. I cild. Azərbaycan Tərcümə Mərkəzi, Bakı, 2016
7. "Həyatı bacarıqlara əsaslanan təhsil". Bakı, 2006
8. **Qədirov Ə.Ə.** Yaş psixologiyası. Bakı, 2003
9. **Məmmədov İ.M., Şahverdiyeva S.Z.** Biliklərin əldə edilməsinin asanlaşdırılması təlim prosesinin humanistləşdirilməsinə nail olmaq yollarından biri kimi. "Psixologiya" elmi-praktik jurnal. 2017 №3
10. **Suna Öztürk, Fevzi Elbistan.** "İlköğretim" İstanbul, 2007
11. Təhsil lüğəti. Müasir Təhsil və Tədrisə Yardım Mərkəzi. Bakı, 2011

Rus dilində

12. **Франсуа-Мари Жерар Ксавье Рожье.** Разработка и анализ школьных учебников. Издательство АВ ОВО, 1998.
13. Царство животных. Детская энциклопедия. Москва, Оникс 21 век, 2000.
14. **Шаповаленко И.В.** Возрастная психология. М., 2005.

İnternet resursları

- <https://skazki.rustih.ru/skazki-o-vremenax-goda/>
<https://mir-tema.ru/vospitanie/17555-kak-rasskazat-rebenku-o-rodine>
<https://studfile.net/preview/3601124/page:15/>
<https://www.activityvillage.co.uk/seasons>
<https://www.theschoolrun.com/what-are-seasons>
<https://www.ducksters.com/science/seasons.php>
<https://detki.guru/kak-nauchit-rebyonka/pravila-bezopasnosti-na-ulitse.html>
<https://youtu.be/fjJnpTsaLMM>
<https://youtu.be/J1oQpCszdoE>
<https://youtu.be/2tAxnPocoS0>
http://files.preslib.az/projects/remz/pdf/remz_bayraq.pdf
<https://youtu.be/6HwoAqwmbLw>
<https://www.youtube.com> "Səsli nağıllar"
<https://www.youtube.com> "Uşaq kanalları"
<https://www.ensiklopediya.gov.az>
<https://journal.edu.az/files/Preschool%20and%20P>

BURAXILIŞ MƏLUMATI

HƏYAT BİLGİSİ 1

*Ümumtəhsil məktəblərinin 1-ci sinfi üçün
Həyat bilgisi fənni üzrə*

DƏRSLİK

Tərtibçi heyət:

Müəlliflər: *Gülər Ələkbər qızı Mehdiyeva
Aygün Baba qızı Həşimova*

Redaktoru *Mətanət Kərimova*
Bədii və texniki redaktoru *Abdulla Ələkbərov*
Dizayneri *Firuzə İbrahimova*
Rəssamı *Məzahir Hüseyn*
Korrektoru *Günəl Abdullayeva*

© Azərbaycan Respublikası Təhsil Nazirliyi (qrif nömrəsi: 2020-008)

Müəlliflik hüquqları qorunur. Xüsusi icazə olmadan bu nəşri və yaxud onun hər hansı hissəsini yenidən çap etdirmək, surətini çıxarmaq, elektron informasiya vasitələri ilə yaymaq qanuna ziddir.

Hesab-nəşriyyat həcmi 6,8. Fiziki çap vərəqi 9,0.
Formatı 57x82 ¹/₈. Kəsimdən sonrakı ölçüsü: 195x275.
Səhifə sayı 72. Şriftin adı və ölçüsü: jurnal qarnituru 14-16 pt.
Ofset kağızı. Ofset çapı. Sifariş 51.
Tiraj 82315. Pulsuz. Bakı—2020.

Əlyazmanın yığma verildiyi və çapa imzalandığı tarix: 14.08.2020

Nəşri hazırlayan:
“Aspoliqraf LTD” MMC
(Bakı, AZ 1052, F.Xoyski küç., 151)

Çap məhsulunu istehsal edən:
“Təhsil Nəşriyyat-Poliqrafiya” MMC
(Bakı, AZ 1052, F.Xoyski küç., 121a (149))

PULSUZ

